

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเงินอุดหนุนของ องค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น ได้กำหนดขั้นตอนในการศึกษาไว้ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของ องค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 398 คน จำแนกเป็น

1. บ้านคำแมด	หมู่ที่ 1	จำนวน 74 คน
2. บ้านคำแมด	หมู่ที่ 2	จำนวน 122 คน
3. บ้านโคกกลาง	หมู่ที่ 3	จำนวน 82 คน
4. บ้านดอนเชียง	หมู่ที่ 4	จำนวน 60 คน
5. บ้านคำแมด	หมู่ที่ 5	จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร ของ ทาโร ยามาเน่ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n แทน	จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ควรทำการสุ่ม
	N แทน	จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพทั้งหมด (398 คน)
	e แทน	ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มที่ยอมรับได้

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาต้องการสุ่มตัวอย่างให้มีความคลาดเคลื่อน จากการสุ่ม (Sampling Error) ไม่เกินร้อยละ 5 (0.05) จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ควรทำการสุ่ม คือ แทนค่าได้ดังนี้

$$\begin{aligned} N &= 398 \\ &= \frac{398}{1 + 398(.05)^2} \\ &= 199.500 \approx 200 \end{aligned}$$

ได้จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ควรทำการสุ่ม จำนวน 200 คน

เพื่อให้ประชากรในแต่ละหมู่บ้านมีโอกาสที่จะถูกเลือกเท่า ๆ กัน เพราะจำนวนประชากรของแต่ละหมู่บ้านไม่เท่ากัน ผู้ศึกษาจึงทำการกำหนดจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ควรทำการสุ่มแต่ละหมู่บ้าน โดยการเทียบอัตราส่วนของจำนวนประชากร โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N \times e}{E}$$

เมื่อ	n แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเบี้ยยังชีพแต่ละหมู่บ้าน
	N แทน	จำนวนประชากรของแต่ละหมู่บ้าน
	E แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเบี้ยยังชีพทั้งหมด (200 คน)
	e แทน	ขนาดประชากร (398 คน)

ตัวอย่าง การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง บ้านคำแมด หมู่ที่ 1 ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{74 \times 200}{398} \\ &= 37.19 \approx 37 \end{aligned}$$

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง บ้านคำแมด หมู่ที่ 1 = 37 คน

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ
จำแนกตามหมู่บ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด อำเภอชำสูง
จังหวัดขอนแก่น

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวนผู้สูงอายุ(คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
1	บ้านคำแมด	1	74	37
2	บ้านคำแมด	2	122	62
3	บ้านโคกกลาง	3	82	41
4	บ้านดอนเชียง	4	60	30
5	บ้านคำแมด	5	60	30
รวม			398	200

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น เมื่อ 1 มิถุนายน 2553.

เมื่อได้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านแล้ว ผู้ศึกษาทำการสุ่มตัวอย่าง
อย่างง่าย โดยเขียนรายชื่อผู้ได้รับเบี้ยยังชีพของแต่ละหมู่บ้านลงในสลาก และทำการจับสลาก
รายชื่อผู้ได้รับเบี้ยยังชีพของแต่ละหมู่บ้านครั้งละ 1 ใบ โดยไม่นำใบที่หยิบได้คืนเข้าที่เดิม
เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสที่จะถูกเลือกเท่า ๆ กัน หลังจากได้รายชื่อกลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษานำ
แบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุแต่ละหมู่บ้านให้ครบตามจำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อ
การให้บริการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด อำเภอชำสูง จังหวัด
ขอนแก่น ในครั้งนี้ผู้ศึกษาคำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ ระเบียบ กฎหมาย และเอกสารงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องกับเรื่องความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพขององค์การ
บริหารส่วนตำบล อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

1.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

1.3 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงของเนื้อหา และเสนอแนะ

1.4 นำแบบสอบถามมาทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการให้บริการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ที่อยู่อาศัย ลักษณะครอบครัว รายได้ปัจจุบัน ความเพียงพอของรายได้ ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ และปริมาณรายได้ ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ระดับความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุในเรื่องต่าง ๆ คือ ความเพียงพอ ความรวดเร็ว ความโปร่งใส ความครบถ้วน การมีส่วนร่วม การรับรู้ข่าวสาร เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และสถานที่ให้บริการ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้สูงอายุให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อคิดเห็น ในการให้บริการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

เพื่อให้ได้คุณภาพของเครื่องมือมีความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น ผู้ศึกษาปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย

3.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างและเนื้อหา นายศุภกร ศรีชมชื่น ตำแหน่ง รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด อำเภอซำสูง จังหวัดขอนแก่น วุฒิการศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง

3.1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา นางรังษิ พลโคกก่อ่ง แห่ง ครู ศศ 3 โรงเรียนเขาพระนอนวิทยาคม ตำบลเขาพระนอน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ วุฒิ การศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกหลักสูตรและการสอน

3.1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ นายจำปี มัจจุปะ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านนาสูง ตำบลเขาพระนอน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบริหารการศึกษา

3.2 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะของความพึงพอใจ พร้อมทั้งวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ โดย หาค่า IOC (Index of Congruency) มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป

3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญไปทำการปรับปรุง แก้ไข (กรณีมีข้อเสนอแนะ) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบ และขอ ความเห็นชอบ

3.4 นำเครื่องมือ จำนวน 30 ชุด ไปทำการทดลอง กับผู้สูงอายุในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่างที่เทศบาลตำบลกุคปลาตุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมี ลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจริง และอยู่ในบริบทการให้บริการคล้ายกับการให้บริการ สงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกราย ข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.978 แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการทดสอบได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเก็บแบบเจาะจงตามรายชื่อ ผู้สูงอายุที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลาการจัดเก็บข้อมูลในช่วงเดือน กันยายน - เดือนตุลาคม 2553 โดยผู้ศึกษาทำการแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง การ สัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ ดังนี้

- 2.1 การศึกษาจากระเบียบวิธีการปฏิบัติในการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพและเอกสารรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ
- 2.2 การสัมภาษณ์ โดยใช้คำถามตามแบบสอบถามที่กำหนดสำหรับตัวอย่างที่มีปัญหาด้านการมองเห็น หรือการเคลื่อนไหว
- 2.3 การสังเกตการณ์ โดยสังเกตสภาพแวดล้อม พฤติกรรม ของผู้ถูกสัมภาษณ์

การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำกับข้อมูล

หลังการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 การตรวจสอบข้อมูล เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน และความถูกต้องของการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง
- 1.2 การลงรหัส เป็นการแปรข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ให้เป็นสัญลักษณ์ ตัวเลขที่กำหนดขึ้นแทนตัวแปรต่าง ๆ ที่ทำการศึกษา โดยเริ่มจากการเตรียมคู่มือลงรหัสเพื่อกำหนดสัญลักษณ์ตัวเลข จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้วทำการลงรหัสให้กับข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ที่อยู่อาศัย ลักษณะครอบครัว และรายได้ ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ และร้อยละ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ

2.2 ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคำแมด อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชื่อ ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด ใช้มาตรวัดแบบเรนซิส ลิกเคอร์ต (Rensis Likert's scale) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง ความพึงพอใจมาก
- 3 คะแนน หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ความพึงพอใจน้อย

1 คะแนน หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

คะแนนความพึงพอใจจะเสนอเป็นรายด้าน และภาพรวม เพื่อจัดระดับต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการสงเคราะห์ที่ยั่งยืน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดระดับค่าเฉลี่ยผู้ศึกษาใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการกำหนดความกว้างของอันตรภาคชั้น (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 10) ดังนี้

1.00 - 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.51 - 2.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

2.51 - 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

3.51 - 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

4.51 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยจะใช้เทคนิคในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพผู้ศึกษาจะจัดหมวดหมู่ข้อมูลของข้อมูลที่ได้ ส่วนการวิเคราะห์เชิงปริมาณผู้ศึกษาจะทำการนับจำนวนของคำตอบในแต่ละหมวดหมู่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ส่วน ตามลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ และร้อยละ โดยนำข้อมูลที่นำมาแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการสงเคราะห์ที่ยั่งยืน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้สูงอายุ โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา และเรียงลำดับความถี่ในแต่ละประเด็น